

5. Польські окопи під Збаражем.

Двадцять восьмого червня перед самим св. Петром, Поляки сподівались козаків під Збаражем що-години, а окопи були ще не готові. На св. Петра, в п'ятницю Фірлей вислав виглядати на розвідки загон Сікарівського. Тільки що він відїхав далеко від окопів, як проти його на зустріч почала йти велика сила татар. Загон Сіраківського почав втікати. Татари догнали його і розбили до чиста. Сіраківський ледви втік до Збаража — і сказав, що Хмельницький от-от незабаром буде під Збаражем. Як на то теж серед ясного неба десь взяла ся маленька хмара; блиснула блискавка, вдарив грім, потрафив у коругов, що стояла коло намета самого Фірлея, і розбив держално. Се показало ся для всіх недобрим знаком. Кли відразу підняла ся курява; поляки почули страшний крик та галас і побачили татар. Окопи були неготові. Пани позакачували оксамітові рукави своїх дорогих контушів, кинулись до заступів і копали цілу ніч, а все таки не окопались навкруги. З одного боку, де був ставок окопів зовсім не було. Аж тут насунули, як ті хмари, й козаки. Хмельницький глянувши, що окопи не доведені до кінця, промовив: «справимо-ж тепер бенкет ляхам».

Зараз після Петра почали ся передійше за війну герці: козаки й поляки вихвачувались на конях і били ся подекуди поодинокі. В неділю, першого липня, Хмельницький пустив на те місце, де не було окопів, татар та козаків. Поляки попереду відтисли і відбили їх: але козаки вдарили разом з трийцяти гармат, а татари посипали на них стрілами, і вони мусіли повернутись за окопи. В понеділок, другого липня, Хмельницький після гадяцького полковника Бурлая з полком до ставка, де не було окопів. Сміливо напав Бурлай на польську і угорську піхоту. Він плавав по Чорнім морі, завоював Синол, завдавав страху туркам в Царгороді. Сміливо Бурлай загнав ся в самий польський обіз. Поляки перелякались і крикнули на Фірлея, що їм не можна битись з такою силою, і що треба втікати до Збаража в замок. Один князь Єремія Вишневецький, Лубенський дідич, не бояв ся. Грізно він крикнув на полохливих панів, і вони притихли.

«За мною, брати, кому смерть люба!» крикнув він і кинув